

ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ (НА МАТЕРІАЛАХ ОРЖИЦЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ)

*О.М. Дахно, старший викладач
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка*

Розв'язання проблем стосовно формування і використання місцевих бюджетів значною мірою визначило б розширення економічної самостійності регіонів країни. Адже те, наскільки вони політично незалежні та фінансово забезпечені, справляє істотний вплив на формування демократичних ринково орієнтованих систем і підвищує шанси на успіх будь-яких реформ та побудови розвиненого прогресивного суспільства.

Потреба у фінансових ресурсах місцевих органів влади визначається обсягом виконуваних ними функцій. Для виконання покладених на них функцій органи місцевого самоврядування повинні наділятися відповідними майновими й фінансово-бюджетними правами, матеріальними та фінансовими ресурсами. До складу видатків органів місцевого самоврядування входить фінансування витрат, пов'язаних із розв'язання завдань місцевого значення, управлінням і розвитком економіки та соціальної сфери відповідних адміністративно-територіальних утворень.

Практичне дослідження процесу формування місцевих бюджетів довело, що на сьогоднішній день місцеві органи влади не мають достатніх фінансових ресурсів для організації управління економікою й соціальною сферою на своєму рівні. Особливо гостро ця проблема постає перед районами, де відсутні фіскальні ресурси, суто сільськогосподарського орієнтування, наприклад такими, як Оржицький район Полтавської області.

Причини подібного становища можна сформулювати таким чином. Перш за все це високий рівень концентрації фінансових ресурсів у державному бюджеті країни, що знижує, майже нівелює значення регіональних і місцевих бюджетів у розв'язанні життєво важливих для населення завдань (власні доходи бюджету Оржицького району становлять менше 10 відсотків від усіх доходів бюджету). По-друге, занадто низький рівень частки закріплених за територіями податкових платежів, незначний фіскальний характер місцевого оподаткування. По-третє, стягнення значної частки податків до державного бюджету, навіть у випадку, коли це екологічні платежі, націлені на розв'язання суто місцевих проблем. По-четверте, законодавче „закабаління” місцевих бюджетів, через систему дотацій, субвенцій та субсидій, які сприяють повній втраті органами, що відають місцевими фінансами, самостійності,

здатності до прийняття власних рішень. А головною проблемою можна вважати відсутність комплексної та самостійної роботи місцевих органів самоврядування над власними фінансовими ресурсами, розробки стратегії самофінансування.

Виникає питання, чи зможе повністю забезпечити себе фінансовими ресурсами район такого чіткого спеціалізованого характеру, як Оржицький? Основним виробництвом у районі є сільське господарство, майже відсутні можливості розвитку підприємств, слаба і недосконала транспортна система. Так, певні субсидії та дотації для таких адміністративних одиниць необхідні, але не можна забувати про його головний ресурс – землю. І тут знов постає одне з найактуальніших і болючих питань - питання власності на землю. Розв'язання проблеми права власності на землю, й у першу чергу не як об'єкта купівлі-продажу, а як найбільш фіскального ресурсу поповнення бюджету місцевих органів при оподаткуванні, може значною мірою розв'язати і місцеві фінансові проблеми. При цьому необхідно чітко розуміти, що основною метою буде не тільки стягнення податку, а й регулювання за його рахунок якості використання землі. Для цього потрібна цілеспрямована і серйозна робота багатьох служб, не тільки податкової, а й земельної, яка на сьогоднішній день більше фіксує втрати якості безцінної та родючої землі нашої країни, ніж займається її збереженням і впливом на раціональне землекористування. Саме податковий інструмент може стати суттєвим важелем для регулювання цих відносин.

Значний фіскальний характер може мати для місцевих органів самоврядування і податок на нерухомість, уведення якого прогнозується вже багато років, та інші податки й збори переважно цільового характеру.

Узагалі, в місцевому оподаткуванні цільовий характер може відіграти значну позитивну роль. Зарубіжний досвід свідчить, що більшість місцевих податків у розвинених країнах світу мають чітке цільове спрямування, і платник ще на початку податкового періоду знає, яку частку своїх доходів він буде сплачувати на утримання шкіл, соціальних об'єктів, охорону правопорядку.

А в цілому треба зазначити, що необхідно докорінно змінити систему місцевого оподаткування, зробити основний акцент на формуванні нової системи місцевого оподаткування, з урахуванням фіскальної функції місцевих податків, змінити їх склад, структуру та порядок визначення і стягнення.